

منشور کمیته حسابرسی (نمونه)

مقدمه:

منشور نمونه زیر تمام فعالیتهای خاص کمیته حسابرسی یک شرکت معین را در بر نمی گیرد، به علاوه همه فعالیتهای تعریف شده در این منشور نمونه برای همه کمیته های حسابرسی مناسب نیست. با وجود این، نمونه زیر نقطه آغاز مناسبی است و می توان آن را با نیازهای کمیته خاص و مقررات حاکم بر آن متناسب ساخت.

هدف

کمک به هیئت مدیره در انجام **مسئولیت های نظارتی**^۱ برای:

- هر گونه عدم توافق میان مدیریت و حسابرس در زمینه گزارشگری مالی را حل و فصل کند.
- تمامی خدمات حسابرسی و خدمات غیر حسابرسی مجاز را که از سوی موسسه حسابرسی مستقل ارائه می شود، از پیش تصویب کند.
- مشاوران، حسابداران و یا سایر اشخاص مستقل را برای گرفتن نظر مشورتی یا کمک دادن در رسیدگیها به خدمت گیرد.
- هر گونه اطلاعاتی را که لازم است، از کارکنان - کارکنانی که طبق دستور مدیریت موظفند با کمیته همکاری کنند - و یا اشخاص ثالث، مطالبه کند.

- بر حسب نیاز نشستهایی با مدیران شرکت، حسابرسان مستقل و یا مشاوران شرکت برگزار کند.
- اختیارات خود را به کمیته های فرعی تفویض کند؛ از جمله اختیار تصویب اولیه تمامی خدمات حسابرسی و خدمات غیر حسابرسی مجاز، مشروط بر آنکه چنین تصمیماتی در نشست

- ۱- درستی صورتهای مالی شرکت،
 - ۲- پیروی شرکت از الزامات قوانین و مقررات،
 - ۳- صلاحیت و استقلال حسابرس مستقل،
 - ۴- عملکرد حسابرسان داخلی و حسابرسان مستقل شرکت.
- کمیته حسابرسی**^۲ همچنین گزارشی را که بنابر قوانین و مقررات لازم است به صورتهای مالی سالانه شرکت پیوست شود، تهیه می کند.

اختیارات

کمیته حسابرسی اختیار لازم برای انجام و یا اجازه انجام تحقیق در هر موردی در دامنه مسئولیتش را دارد. کمیته مختار است که:

- موسسه حسابدار رسمی را که برای انجام کار حسابرسی سالانه به خدمت گرفته می شود، انتخاب و حق الزحمه آن را تعیین و بر کار آن نظارت کند. این موسسه مستقیماً به کمیته حسابرسی گزارش

بعدی به کمیته ارائه شود.

را در بر می گیرد:

•• معاملات پیچیده یا غیر عادی و مواردی که به قضاوت نیاز بسیار دارد،

•• موارد عمده در ارتباط با اصول حسابداری و ارائه صورتهای مالی شامل هرگونه تغییرات در انتخاب و یا به کارگیری اصول حسابداری از سوی شرکت،

•• آثار بدعتهای قانونی و حسابداری^۴ و همچنین ساختارهای خارج از ترازنامه^۵ در صورتهای مالی شرکت.

• بررسی تحلیلهای انجام شده توسط مدیریت و یا حسابرس مستقل که موجب طرح مباحث و اظهار نظرهای مهم گزارشگری مالی در ارتباط با تهیه صورتهای مالی شده است؛ از جمله تحلیل آثار به کارگیری روشهای جایگزین در اصول پذیرفته شده حسابداری (GAAP) بر صورتهای مالی.

• تبادل نظر با مدیریت و حسابرسان مستقل درباره نتایج حسابرسی شامل هرگونه مشکلی که در مسیر کار وجود داشته است. این بررسی هرگونه محدودیت در دامنه فعالیتها، حسابرس مستقل و یا دسترسی وی به اطلاعات مورد نیاز و هرگونه عدم توافق مهم با مدیریت را در بر می گیرد.

• بحث پیرامون صورتهای مالی حسابرسی شده سالانه و صورتهای مالی سه ماهه با مدیریت و حسابرس مستقل شامل موارد افشا شده در گزارش «بررسی و تحلیل مدیریت از شرایط مالی و نتایج عملیات».

• بررسی موارد افشای صورت پذیرفته از سوی مدیر ارشد اجرایی و مدیر ارشد مالی طی فرمهای ارسالی به بورس اوراق بهادار در رابطه با نارساییهای مهم در طرح یا اجرای کنترلهای داخلی و یا هرگونه تقلب مرتبط با مدیریت یا سایر کارکنانی که نقش عمده ای در کنترلهای داخلی شرکت دارند.

• بررسی اخبار منتشر شده در رابطه با درآمد (بویژه با استفاده از اطلاعات «پیشبینی شده» و یا «تعدیل شده» که مبتنی بر اصول پذیرفته شده حسابداری نباشد) و همچنین اطلاعات مالی و رهنمود درآمد ارائه شده به تحلیلگران و آژانسهای رتبه بندی. این بررسی ممکن است کلی باشد (به عنوان مثال نوع اطلاعاتی که باید افشا شود و شکل اطلاعاتی که باید ارائه شود). نیازی نیست که کمیته حسابرسی از پیش هر خبری را بررسی کند.

ترکیب اعضای کمیته

کمیته حسابرسی از دست کم سه نفر و حداکثر شش نفر عضو هیئت مدیره تشکیل می شود. کمیته انتخابات^۳ اعضا و رئیس کمیته را منصوب می کند.

همه اعضای کمیته از اعضای مستقل هیئت مدیره و دارای معلومات مالی هستند. دست کم یکی از اعضای کمیته با ویژگیهای مورد نظر به عنوان کارشناس مالی معرفی می شود. هیچیک از اعضای کمیته نمی توانند به طور همزمان عضویت کمیته حسابرسی بیش از دو شرکت سهامی عام را داشته باشند.

نشستها

کمیته دست کم چهار بار در سال و با اختیار دعوت به نشستهای اضافی بر حسب ضرورت، نشستهای خود را برگزار می کند. از همه اعضای کمیته انتظار می رود در هر نشست شخصاً یا از طریق کنفرانس تلفنی یا ویدئویی حضور پیدا کنند. کمیته از اعضای مدیریت شرکت، حسابرسان یا اشخاص دیگر جهت ارائه اطلاعات مربوط بر حسب ضرورت دعوت به عمل می آورد.

کمیته به طور جداگانه و متناوب با مدیریت، حسابرسان داخلی و حسابرسان مستقل نشستهایی را برگزار می کند. کمیته همچنین به طور متناوب در جلسات مدیران اجرایی شرکت خواهد کرد. دستور کار نشستها پیشاپیش و همراه با مطالب توضیحی برای اعضا تهیه و ارائه می شود. از جلسات کمیته حسابرسی صورت جلسه تهیه می شود.

مسئولیتها

مسئولیتهای کمیته عبارت است از:

صورتهای مالی

• بررسی موضوعات مهم حسابداری و گزارشگری و آگاهی از میزان تاثیر آنها بر صورتهای مالی. این موضوعها موارد زیر

کنترلهای داخلی

- بررسی اثربخشی سیستم کنترل داخلی شرکت شامل امنیت و کنترل فناوری اطلاعات،
- درک دامنه رسیدگی حسابرسان داخلی و مستقل از کنترلهای داخلی ناظر بر گزارشگری مالی،
- دریافت گزارش درباره یافته‌ها و پیشنهادهای مهم به همراه پاسخهای مدیریت.

کمیته حسابرسی

از دست کم سه نفر و

حداکثر شش نفر

عضو هیئت مدیره تشکیل می‌شود

کمیته انتخابات

اعضا و رئیس کمیته را

منصوب می‌کند

حسابرسی داخلی

- بررسی منشور، برنامه‌ها، فعالیتها، تامین نیرو و ساختار سازمانی
 - کارکرد حسابرسی داخلی همراه با مدیریت شرکت و مدیر ارشد حسابرسی،
 - اطمینان از اینکه هیچ‌گونه محدودیت و موانع غیرموجه برای حسابرسی وجود ندارد و بررسی و موافقت با انتصاب، جایگزینی یا برکناری مدیر ارشد حسابرسی،
 - بررسی اثربخشی کارکرد حسابرسی داخلی شامل مطابقت داشتن با استانداردهای بین‌المللی انجمن حسابرسان داخلی (IIA) برای کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی،
 - دیدارهای منظم جداگانه با مدیر ارشد حسابرسی برای بحث در مورد هرگونه موضوعی که کمیته حسابرسی و یا حسابرسی داخلی مایل است به طور اختصاصی مورد بحث قرار گیرد.
- ## حسابرسی مستقل
- بررسی دامنه و نگرش حسابرسی پیشنهاد شده از سوی

حسابرس مستقل شامل هماهنگی کار حسابرسی مستقل با حسابرسی داخلی.

- بررسی عملکرد حسابرسان مستقل و تصویب نهایی انتصاب یا برکناری حسابرسان. در انجام این بررسی کمیته باید:

- دست کم سالانه گزارشی را از حسابرس مستقل دریافت و بررسی کند که منعکس کننده روشهای کنترل کیفیت داخلی موسسه، موضوعهای مهمی که از آخرین ارزیابی کنترل کیفیت داخلی موسسه یا هرگونه تحقیق یا بازرسی مراجع دولتی و حرفه‌ای در طی پنج سال گذشته راجع به یک یا چند مورد حسابرسی مستقل انجام شده توسط موسسه به دست آمده و مراحل طی شده برای برخورد با چنین موضوعهایی، باشد و تمام روابط میان حسابرس مستقل و شرکت را (به منظور ارزیابی استقلال حسابرس) نشان دهد؛

- نظرات مدیریت و حسابرسی داخلی را مورد توجه قرار دهد؛

- شریک اصلی حسابرس مستقل را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد؛

- نتیجه گیریهای کمیته را در ارتباط با حسابرس مستقل به هیئت مدیره ارائه کند.

- اطمینان از چرخش شریک اصلی حسابرسی در هر پنج سال و شرکای دیگر موسسه در هر هفت سال و بررسی لزوم چرخش منظم خود موسسه حسابرسی.

- ارائه نتیجه گیریهای کمیته در ارتباط با استقلال حسابرس به همه اعضای هیئت مدیره.

- گزینش رویه‌های استخدامی روشن برای استخدام کارکنان یا کارکنان پیشین حسابرسان مستقل.

- دیدارهای منظم جداگانه با حسابرسان مستقل برای بحث در مورد موضوعهایی که کمیته حسابرسی و یا حسابرسان مایلند به طور اختصاصی مورد بحث قرار گیرد.

رعایت قوانین و مقررات

- بررسی اثربخشی سیستم نظارت بر رعایت قوانین و مقررات و نتایج تحقیق از مدیریت و پیگیری هرگونه موارد عدم رعایت (شامل اقدامات انضباطی).

• ایجاد روشهایی برای:

- ۱- دریافت، نگهداری و رسیدگی به شکایتهای وارده در ارتباط با موضوعهای حسابداری، کنترلهای داخلی حسابداری یا حسابرسی،
- ۲- نامه های محرمانه و بدون امضای کارکنان درباره دلمشغولیهای سؤال برانگیز موضوعهای حسابداری و حسابرسی.
- بررسی یافته های حاصل از رسیدگیهای مراجع قانونی و مشاهدات حسابرسان.
- بررسی فرایند انتقال آیین رفتار سازمانی به کارکنان شرکت و نظارت بر رعایت آن.
- دریافت منظم اطلاعات و اخبار از مدیریت و مشاور حقوقی شرکت در ارتباط با موضوعهای مربوط به رعایت قوانین و مقررات.

سایر مسئولیتها

- بحث با مدیریت در مورد سیاستهای اصلی شرکت در ارتباط با ارزیابی ریسک و مدیریت ریسک،
- انجام سایر اقدامات مرتبط با این منشور بنابر درخواست هیئت مدیره،
- شکل دادن و نظارت کردن بر بازرسیهای ویژه مورد نیاز،
- بررسی و ارزیابی سالانه کفایت منشور کمیته حسابرسی،^۶
- درخواست تصویب هیئت مدیره در مورد تغییرات پیشنهادی و اطمینان از مناسب بودن موارد افشا مطابق با الزامات قوانین و مقررات،
- تایید سالانه مبنی بر این که تمام مسئولیتهای مندرج در منشور انجام شده است،
- ارزیابی عملکرد کمیته و تک تک از اعضای آن دست کم بطور سالانه.

پانوشتها:

- 1- Oversight Responsibilities
- 2- Audit Committee
- 3- Nominating Committee
- 4- Regulatory and Accounting Initiatives
- 5- Off-Blance Sheet Structures
- 6- Audit Committee Charter

منبع:

- J. Roth & Espersen, **Sample Audit Committee Charter**, The Institute of Internal Auditors Research Foundation, 2006

مسئولیتهای کمیته حسابرسی

مسئولیت گزارشدهی

- گزارش منظم به هیئت مدیره در مورد فعالیتهای کمیته حسابرسی و موضوعهایی که در ارتباط با کیفیت یا درستی صورتهای مالی شرکت، رعایت موارد و الزامات قانونی از سوی شرکت، عملکرد و استقلال حسابرسان مستقل شرکت و عملکرد حسابرسی داخلی مطرح می شوند،
- فراهم ساختن یک کانال باز ارتباطی میان حسابرسی داخلی و حسابرسان مستقل و هیئت مدیره،
- گزارش سالانه به سهامداران در ارتباط با ترکیب اعضای کمیته حسابرسی، مسئولیتها و چگونگی پرداخت به اعضا و هرگونه اطلاعات لازم دیگر شامل تصویب خدمات غیرحسابرسی،
- بررسی سایر گزارشهای صادر شده از سوی شرکت که به مسئولیتهای کمیته حسابرسی مربوط می شود.